

Naše mise

„Kdekoli a kdykoli ve službě demokracii, lidským právům a občanské společnosti.“

Společné aktivity

Noví členové DEMAS

Od září má DEMAS dva nové členy. Na valné hromadě byli za nové členy platformy přijati CASLA Institute a CEVRO. Cílem [CASLA Institute](#) je přinášet analýzu problémů, které jsou spojeny s posilováním demokracie, vlády práva, ekonomického, sociálního a institucionálního rozvoje a podporou lidských práv v Latinské Americe. [CEVRO](#) se zaměřuje na programy politického vzdělávání, podpory demokracie a po-

silování role demokratických lídrů, politických stran a neziskových organizací po celém světě.

Pozvánka Forum 2000

V rámci výroční 20. konference Forum 2000, s názvem *Odvaha převzít odpovědnost*, která se uskuteční ve dnech 16.–19. října, se bude opět na svém panelu prezentovat také platforma DEMAS. Panel s názvem „Česko v me-

zinárodních vztazích: Lídr, následovník nebo flákač?“ se uskuteční v úterý 18. října od 16.30 do 18.30 hodin v Evropském domě v Praze na Jungmannově ulici. Hlavním tématem panelu bude otázka, jakou roli může Česká republika zastávat na současném mezinárodním poli, a to zejména v oblasti podpory demokracie a lidských práv. Panelu se zúčastní zástupci hlavních politických stran: Pavel Bělobrádek, Petr Fiala, Jaroslava Pokorná Jermanová a Marek Ženíšek. Podrobnější informace o programu konference naleznete [zde](#).

Aktivity jednotlivých členů

Amnesty International

Vývoz zbraní z ČR za rok 2015: víc než polovina do zemí s represivním režimem!

Na svém zasedání ve středu 24. srpna 2016 česká vláda projednala a následně schválila výroční zprávu Ministerstva průmyslu a obchodu ČR o obchodu s vojenským materiálem za rok 2015. Podle tohoto dokumentu byl v roce 2015 vyvezen vojenský materiál za 14,96 miliardy korun, čímž vzrostl objem exportu od roku 2014 o neuvěřitelných 29 %. Čeští zbrojaři tak zaznamenali výrazný nárůst tržeb, které ještě před pár lety byly na zhruba dvoutřetinové úrovni.

Tento nárůst kopíruje trend ve světě, který je odrazem současné bezpečnostní situace. Nárůst, který je možné sledovat v posledních dvou letech, je součástí vlny zbrojení (či přezbrojování), které se Česká republika aktivně účastní. Zbrojní průmysl a jeho přidružená odvětví proto prosperují.

Čeští zbrojaři ale nevyvážejí jenom do zemí, kde jsou místní režimy stabilní a v principu ne-represivní. Podle dat zveřejněných ve výroční zprávě za rok 2015 je stále více normální dodávat vojenský materiál represivním režimům, které ho následně účinně využívají proti svým kritikům, ale také civilnímu obyvatelstvu. V roce 2015 tvořily transfery schválených exportů, které směřovaly z České republiky do rizikových nebo represivních oblastí, celou polovinu.

Mezi nejvíc problematické země patřil Egypt či Saúdská Arábie. Jde o země, kde často ne-

existuje jakákoliv kontrola ozbrojených složek nebo nezávislé soudnictví a policie. Zároveň se jedná o země, které často hrubě porušují lidská práva a v rámci boje proti terorismu pronásledují jakékoliv kritické hlasy, které zaznívají.

I když jsou transfery často omlouvány bezpečnostními nebo zahraničněpolitickými zájmy České republiky, jejich možný dlouhodobý efekt není z pohledu Amnesty International dostatečně reflektován. Především z pohledu dodržování alespoň základních lidských práv vzbuzují tyto transfery objektivní pochybnosti o kvalitě vyhodnocení lidskoprávních rizik.

Nová výroční zpráva a trend z posledních let naznačují, že export vojenského materiálu z České republiky neustále roste, přičemž se tak děje na úkor lidských práv, která ustupují ekonomickým zájmům.

„Významnější export znamená výraznější vliv na respektování lidských práv těmi, komu zbraně prodáváme. O koho jde a jak respektuje lidská práva, to není pro úřady žádným tajemstvím. Obchod s vojenským materiálem zkrátka vždycky měl a bude mít politický rozměr, za který je potřeba umět převzít odpovědnost,“ vysvětluje Martin Balcar, vedoucí kampaní Amnesty International ČR.

Standardy, které by měla Česká republika ve svém licenčním systému implementovat, ale často podléhají neveřejným zahraničně-politickým zájmům, které obcházejí i závazné standardy na úrovni Evropské unie. V tom by pro ČR, jako i pro všechny země EU, mělo být

vodítkem osm kritérií Společné pozice Rady EU 2008/944/SZBP. Posouzení lidskoprávních rizik je hned druhým na tomto seznamu. V praxi ale dochází k rozdílnému vyhodnocování, které v konečném důsledku nemusí být závazné. Vzniká tak paradox, při kterém jasně stanovená kritéria podléhají subjektivní interpretaci národních států a jejich obchodněpolitických zájmů. Lidská práva, jak se zdá, tento boj prohrávají.

„Situaci by jednoznačně prospělo více koordinace a společných postupů ve vyhodnocování rizik exportů. Dnes se totiž konkurence mezi zbrojaři často přenáší na politickou půdu na úkor ochrany lidských práv,“ dodává Balcar.

Asociace pro mezinárodní otázky

Transformační projekty na Ukrajině a v Bělorusku

AMO nadále pokračuje ve čtyřech transformačních projektech na Ukrajině a v Bělorusku, které jsou realizovány s podporou MZV ČR a České rozvojové agentury.

Skupina pěti ukrajinských expertů se v polovině června v České republice seznámila s inkluzivním vzděláváním, a to v rámci [projektu](#) podporujícího alternativní postupy ve školství. Od českých expertů a praktiků se jejich ukrajinskí kolegové více [dozvěděli](#) například o náplni práce asistenta pedagoga a různých možnostech jeho přípravy. Další studijní cesty jsou připravovány také v rámci [dvouletého výměnného projektu](#) rozvíjejícího kapacity ukrajinských univerzit.

Ukrajinskí učitelé diskutují s ředitelem Centra školského managementu Václavem Trojanem o českém a ukrajinském vzdělávacím systému.

V těchto měsících pokračují semináře a workshopy pro studenty a regionální novináře na Ukrajině. Na [pilotní akci v Charkově a Záporoží](#) navazují [semináře](#) v Mykolajevu, Dněpropetrovsku, Chersonu, Oděse, Lvově, Užgorodu a Sumách. Akce probíhají v rámci [projektu](#), který AMO organizuje společně se Stopfakem s cílem bojovat proti ruské propagandě prostřednictvím tzv. factcheckingu.

Úspěšně se rozvíjí také [projekt](#) zaměřený na podporu mediální gramotnosti a mediální výchovy v Bělorusku. Na začátku září proběhl první seminář věnující se inkluzivnímu vzdělávání v tzv. slakovském formátu, tedy ve spolupráci s experty ze Slovenska a Rakouska.

AMO se též věnovala zářijovým běloruským parlamentním volbám. Jejich výsledky byly předmětem [debaty](#), které se prostřednictvím skypu zúčastnili také občanský aktivista a volební kandidát Yuri Stukalov a Uladimir Labkovič, koordinátor kampaně „Ochránci lidských práv za svobodné volby“ z běloruské Vjasny.

Výzkumné centrum:

MZV a lidská práva, migrační a azylová politika EU nebo Ukrajina

Zahraniční politika vůči problematickým režimům nemůže být redukována na podporu exportu. Černínský palác si musí dávat vyšší cíle než zvýšení obrátu několika firem, píše ve svém [blogu](#), který vychází z červnového [diskuzního panelu](#) spolupořádaného DEMAS, ředitelka AMO Vladka Votavová.

AMO se ve svých textech věnovala také celé řadě dalších témat. Pavel Havlíček ve svém [textu](#) rozebírá prodloužení sankcí EU vůči Rusku a nefunkčnosti minských dohod. U příležitosti pravidelné porady velvyslanců Vít Borčany analyzuje [český diplomatický sbor](#). Tomáš Kaválek se také obsáhle věnuje [situaci v Turecku](#) po nezdařeném vojenském puči.

Zveme Vás také na některé plánované diskuze. 10. října bude završen soutěžní projekt hledající řešení azylové a migrační situace EU [představením](#) čtyř policy paperů nabízejících odlišná východiska, spojeným s veřejnou debatou. V rámci série regionálních debat AMO plánuje také [zajímavou diskuzi](#) týkající se současné politické, bezpečnostní a ekonomické situace na Ukrajině, která se bude konat 4. října v Ostravě. Veškeré chystané akce najdete na webu AMO [zde](#).

V září bylo [spuštěno přijímací řízení](#) do XXII. ročníku Pražského studentského summitu, největšího vzdělávacího projektu svého druhu ve střední Evropě. Přihlašovat se do něj mohou středoškoláci i vysokoškoláci, kteří mají zájem si během celoročního vzdělávacího programu zkusit simulaci jedné z mezinárodních organizací. Kromě Summitu organizuje AMO také [regionální simulace](#) pro žáky 8. a 9. tříd a [simulace amerických prezidentských debat](#) určených pro středoškoláky.

Vše aktuální najdete na našem [webu](#), [Facebooku](#), [Twitteru](#) nebo kanále [YouTube](#). Nezapomeňte zde sledovat například novinky spojené s [americkými prezidentskými volbami](#), [referendem o setrvání Spojeného království v EU](#) či [summitem NATO ve Varšavě](#).

Člověk v tísní

Egypt – represe se stupňují

V sobotu 17. září rozhodl káhirský trestní soud o zmražení majetku významných egyptských organizací a obhájců lidských práv v takzvaném případě zahraničního financování (Foreign Funding Case).

Osobní majetek pěti ochránců lidských práv je zmražen a tři významné nevládní organizace Cairo Institute for Human Rights Studies (CIHRS), Hisham Mubarak Law Center (HMLC) a Center for the Right to Education ztrácejí přístup ke svým bankovním účtům. Řízení financí a programů těchto NNO má být předáno vládním úředníkům, což jim umožní kontrolovat jejich činnost a přistupovat k záznamům a databázím, včetně spisů týkajících se obětí porušování lidských práv.

Člověk v tísní se přidal k dalším organizacím, které tento krok odsuzují, a podepsal společně

prohlášení (<https://www.clovekvtsni.cz/en/articles/egypt-s-independent-human-rights-community-at-risk-of-complete-eradication>). Jedná se o další opatření egyptských autorit, které má za cíl zničit svobodnou občanskou společnost včetně nezávislých médií, odborů i jednotlivců.

Ázerbájdžán – policy brief

Anar Mammadli, spolupracovník Člověka v tísní, vydal v září policy brief *The Freedom of Association in Azerbaijan: Compliance with the Council of Europe and OSCE Standards on Legal Status of NGOs* (https://www.clovekvtsni.cz/uploads/file/1474981308-Policy%20Brief%20Booklet_R1_V1_preview.pdf).

V posledních třech letech se v Ázerbájdžánu výrazně zpřísnily podmínky pro fungování a financování místních i mezinárodních nevládních organizací. V důsledku legislativních změn i politických represí vůči NNO, které jsou v rozporu s mezinárodními závazky země, mnoho mezinárodních organizací z Ázerbájdžánu odešlo a místní nevládní organizace musely omezit svoji činnost.

Anar Mammadli je ázerbájdžánský lidskoprávní aktivista a ředitel Centra pro monitorování voleb a demokracii (EMDS). V květnu 2014 byl v politicky zmanipulovaném procesu odsouzen k pěti a půl roku vězení za údajné krácení daní, nelegální obchodní aktivity a zneužití své monitorovací organizace k falšování výsledků voleb. Z vězení byl předčasně propuštěn letos v březnu.

Ukrajinský aktivista hovoří o mučení v ruských vězeních

V rámci svého programu rehabilitací pro obhájce lidských práv a politické vězně z post-sovětského prostoru pozval v srpnu Člověk v tísní do Prahy také čerstvě propuštěného Hennadije Afanasjeva. Tento ukrajinský aktivista byl v květnu 2014 zadržen ruskou FSB v krymském Simferopolu a obviněn z terorismu v případě takzvané „teroristické skupiny Oleha Sencova“. Z ruského vězení se dostal o dva roky později, v červnu 2016. Během svého pobytu v Praze poskytl Hennadij své svědectví mj. Českému rozhlasu a České televizi (<http://www.rozhlas.cz/plus/zaostreno/zprava/exkluzivne-dusili-me-v-plynove-masce-lici-ruske-vyslechy-ukrajinsky-aktivista-afanasjev--1646155>; <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1096898594-udalosti-komentare/216411000370811/%20http://www.ceskatelevize.cz/porady/1096898594-udalosti-komentare/216411000370811/>).

V ruských vězeních nadále zůstává minimálně dvacet devět Ukrajinců, kteří byli v Rusku

a na Krymu ve vykonstruovaných a protiprávních procesech odsouzení nebo na rozsudek v politicky motivovaných kauzách teprve čekají. Jejich případy mapuje mezinárodní kampaň LetMyPeopleGo zasazující se o propuštění ukrajinských politických vězňů v Rusku.

EUROPEUM

Ve třetím kvartálu roku 2016 proběhl 14. ročník [European Summer School](#), pořádaný ve spolupráci s Univerzitou Karlovou a Prague College. Letošní intenzivní desetidenní program s názvem Europe in Motion se nesl ve znamení pohybu a změn. Účastníci řešili témata migrační a dluhové krize, evropské politiky sousedství, vztahu EU a Turecka, konfliktu na Ukrajině a další. V závěru pak měli možnost navštívit Ministerstvo zahraničních věcí ČR, kde proběhl speciální workshop a slavnostní ukončení.

Začátkem července skupina studentů mezinárodního programu Euroculture z univerzity v německém Göttingenu navštívila kanceláře EUROPEUM. Při své studijní návštěvě byli nejdříve seznámeni s prací think-tanků v České republice a poté následovala živá diskuse o revolučním vývoji české politické a ekonomické situace, včetně hlavních problematických oblastí korupce či integrační politiky.

Odborná publikační činnost pokračovala vydáním kompletní publikace „[Programy Evropské komise na podporu vzdělávání, kultury, podnikání, výzkumu a dalších aktivit](#)“, která byla představena poslankyní Evropského parlamentu Michaelou Šojdovou na setkání s odbornou veřejností a na které se podíleli výkonný ředitel Radomír Špok a Andrea Kyselá. Komunitární programy, které publikace představuje, mohou v regionech dobře využít malí a střední podnikatelé, obce, neziskové organizace i školy.

Kateřina Davidová a Christian Kvorning Lassen společně publikovali policy paper s názvem „[The EU Emissions Trading System: Time for a radical overhaul?](#)“, ve kterém se věnují analýze systému EU pro obchodování s emisemi a navrhují řadu doporučení s ohledem na jeho současnou revizi.

Tomáš Dvořák, Jan Zouhar a Jakub Novák analyzovali výsledky unikátního výzkumu, který poprvé v českém kontextu zjišťoval, jaký má přímá demokracie v České republice na lokální úrovni vliv na další politickou angažovanost občanů. Dokument „[Dopad místních referend na politickou angažovanost v českých obcích v letech 2002–12](#)“ představuje výsledky této analýzy.

Velvyslanectví Slovenské republiky zorganizovalo v rámci příprav schůzky Evropské rady EU27 uzavřenou expertní debatu ve spolupráci s EUROPEUM a Katedrou evropských studií FSV UK. Hosté z akademické sféry, neziskového sektoru a státní správy debatovali tři okruhy témat, kterými se summit v Bratislavě měl zabývat: jednalo se o komunikaci o evropských záležitostech, evropských politikách a institucionálních otázkách. Diskuze se zúčastnil Vladimír Bartovic a výzkumný pracovník Michal Vít.

Po prázdninové přestávce se znovu rozběhla debata z cyklu [Café Evropa](#), pořádané ve spolupráci se Zastoupením Evropské komise

v ČR a Informační kanceláři Evropského parlamentu. Na nadcházející debatě s názvem „[Mocný muž na Bosporu \(EU a Turecko\)](#)“ budou hosté Lucia Najšlová z Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy a Tomáš Pojar z CEVRO Institutu debatovat o evropské politice ve vztahu k Turecku a dalšímu směřování politiky Recepta Erdogana s ohledem na její vliv na vztahy Turecka a EU. Moderátorem debaty bude Tomáš Procházka z Deníku.

Informace o všech aktivitách Institutu pro evropskou politiku EUROPEUM najdete na webu www.europeum.org a na sociálních sítích.

Nadace Forum 2000

The 20th Annual Forum 2000 Conference Draws Near

„The Courage to Take responsibility“, that is the topic of this year's Forum 2000 Conference, set to take place on October 16 to 19 in Prague and other Central European cities. Among the delegates are His Holiness the Dalai Lama, human rights activist Manal Al Sharif, Nobel prize laureate Oscar Arias or the Ecumenical Patriarch Bartholomew.

The life and work of Václav Havel, an intellectual, an author, a political prisoner, a human rights defender and a president of a country, is an amazing example of democratic leadership and of taking personal responsibility for the state of public affairs and the world as a whole. Nevertheless, today's democratic leadership seems to be in crisis, contending with a lack of vision, responsibility, and perhaps even courage to lead. Are the current democratic systems unable to generate true leaders? Is the growing authoritarianism in the world a result of the weakness of democratic leadership? Where are the Havel, Churchills, or Mandelas of today?

For a fully updated conference program and a complete list of delegates, please visit www.forum2000.cz.

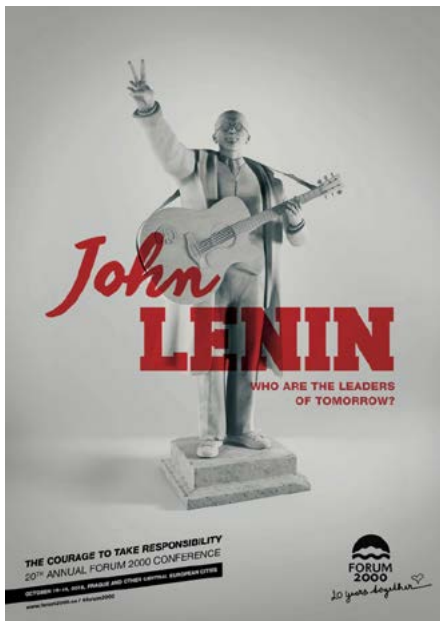
20. výroční konference Forum 2000 se blíží

„Odvaha převzít odpovědnost“, to je téma letošní konference Forum 2000, která se uskuteční mezi 16. a 19. říjnem v Praze a dalších středoevropských městech. Mezi delegáty je například Jeho Svatost dalajlama, lidskoprávní aktivistka Manal al-Šaríf, laureát Nobelovy ceny Oscar Arias nebo konstantinopolský patriarcha Bartoloměj.

Život a dílo Václava Havla, intelektuála, spisovatele, dramatika, politického vězně, obhájce

lidských práv a prezidenta republiky je strhujícím příkladem převzetí osobní zodpovědnosti za stav věcí veřejných a stav světa jako celku. Zdá se však, že dnešní demokratické vlády v tomto směru čelí závažným problémům. Světoví lídři se potýkají s nedostatkem vize, odvahy rozhodovat či převzít na sebe odpovědnost. Jsou současné demokratické systémy schopné generovat skutečné politické osobnosti? Je rostoucí autoritářství ve světě důsledkem slabosti demokracií? Kdo jsou lídři budoucnosti a kde jsou dnes osobnosti, jako byli Havel, Churchill nebo Mandela?

Aktuální program konference a kompletní seznam delegátů najdete na www.forum2000.cz.

Transitions Online

After training thousands of journalists over nearly 20 years, we know what it's like for reporters who struggle against repression on a daily basis. That's why we created [Press Start](http://www.pressstart.org), the first crowdfunding platform designed specifically to support journalists where the press cannot report freely.

„*Press Start allows people from across the world to make a real impact by enabling local journalists to report on stories that are important to their communities and that would otherwise go untold,*” said Gary Regenstreif, chairman of Press Start's advisory board and former editor at large at Reuters. “*Whether donors are in New York or Stockholm, Frankfurt or Tokyo, they can derive satisfaction from the fact that they are helping to inform those who may be in the dark and, in the process, strengthening democracies.*”

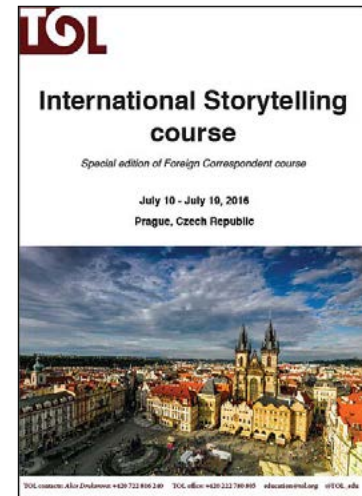
We're off to a great start: we were among the first grantees of Google's [Digital News Initiative Innovation Fund](http://www.digitalnewsinitiative.org), which helped us finalize the [pressstart.org](http://www.pressstart.org) platform in June. A month later, we launched crowdfunding campaigns for outstanding journalists from Lebanon, Macedonia, Honduras, Armenia, and Congo. All have already been funded, Pieces about Press Start have been featured on [Open Democracy](http://www.opendemocracy.org) and the European Center for Press and Media Freedom blog, and circulated by [Project Syndicate](http://www.project-syndicate.org). We have used several opportunities to expand the Press Start networks of partners and supporters, including the Global Media Forum in Bonn.

What's next? We'll feature more top-notch journalists soon, and we have some new and exciting partnerships and other ideas in the works. We'll keep you posted and if you would like to support us now donate to our the [PS mutual fund](http://www.pressstart.org).

International Storytelling Course – Special edition of Foreign Correspondent Course

Aspiring journalists from America, Germany, China, Denmark and Switzerland had the distinct opportunity to discover what it takes to become foreign correspondents. From 10 July to 18 July 2016, nine participants gathered

in the charming city of Prague, Czech Republic to develop their journalistic skills through Transitions Online's "[International Storytelling Course](http://www.pressstart.org)".

Students attended seminars, panel discussions and field training sessions about multimedia storytelling, women in the media, the ethics of journalism etc. Participants were given free time to develop their own pieces on topics ranging from the LGBT and Roma community in Prague to migration patterns in the Czech Republic with experienced journalists serving as their mentors. For more info our upcoming events go to <http://toleducation.org/>.

Tiráž

Činnost DEMAS je určována nezávisle a výhradně členskými organizacemi, nevyjadřuje žádné politické či ideologické postoje nebo zájmy jakékoli instituce.

Třetí číslo Zpravodaje DEMAS vychází v říjnu 2016

DEMAS
Asociace pro podporu demokracie a lidských práv
Pohořelec 6
118 00 Praha 1

info@demas.cz / www.demas.cz
IČO: 75156539 / DIČ: CZ75156539

Správní rada:

Sylva Horáková
Jakub Klepal
Pavel Pšejja (předseda)
Marek Svoboda (místopředseda)
Vladka Votavová

Výkonná ředitelka:

Sabina Malcová

Vydání tohoto čísla bylo podpořeno z prostředků Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci Programu transformační spolupráce ČR.

Členské organizace DEMAS:

Agora Central Europe
Asociace pro mezinárodní otázky
CEELI Institute
Centrum pro komunitní práci
Centrum pro studium demokracie a kultury
Člověk v tísni
EUROPEUM
Nadace Forum 2000
Občanské Bělorusko
PASOS
Transitions

Organizace s pozorovatelským statutem:

Arcidiecézní charita Praha
Amnesty International
CASLA Institute
CEVRO

© DEMAS – Asociace pro podporu demokracie a lidských práv, 2016

TRANSITION
Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic